

Jolanta Gągorowska-Chudobska

Bransoleta nerkowata - pusta

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 26, 343-344

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JOLANTA GAĞOROWSKA-CHUDOBSKA

BRANSOLETA NERKOWATA – PUSTA

Il. 1, Bransoleta nerkowata, okres halsztacki C.

Mychów w pow. opatowskim, znaleziona w 1973 r. na polu
Kultura łużycka, okres halsztacki C (750-500 lat p.n.e.)
Wymiary śr. zewn. 10,6 i 9 cm, śr. wew. 6,9 i 5,2 cm, gr. 2,5 x 1,9 cm
W zbiorach od: 1973
MNKi/A/4902

Bransoleta posiada kształt nerkowaty. Przekrój poprzeczny jest owalny. Na stronie zewnętrznej zdobiona trzema grupami pionowych żeberk, między którymi znajdują się ornamenty w formie rombów z przylegającymi do wierzchołków ukośnie ustawionymi żeberkami – karbowanymi drobnymi poprzecznymi nacięciami. Dodatkowy element zdobniczy stanowią symetrycznie rozmieszczone kółka z zaznaczonym środkiem. Stronę wewnętrzną zdobią płytkie, ukośne żłobki, w miejscach gdzie stykały się pierwotnie końce, zaznaczone dwoma zgrubieniami.

Bransoleta odlana została na glinianym rdzeniu, który prawdopodobnie wykruszono przez szparę oraz otworek. Następnie szparę zasklepiono (widoczna bruzda dookólna od wewnętrznej strony), a otworek zlikwidowano przyklejając brązową łatkę. Doskonale zachowana pokryta jest szlachetną patyną koloru zielonego. Posiada dwa nacięcia, w dwóch miejscach jest spiłowana przez znalazcę, dokonującego prawdopodobnie próby metalu.

Ścisłych analogii do opisywanego okazu jest bardzo mało. Znane są tylko z terenu Wielkopolski i Śląska, gdzie zostały odkryte w skarbach lub jako znaleziska luźne. Posiadają ornament typowy dla kultury łużyckiej występujący np. na naszyjnikach pustych, wykonanych ze zgiętej rurkowato cienkiej blachy, charakterystycznych dla grupy zachodniowielkopolskiej i środkowośląskiej kultury łużyckiej we wczesnej epoce żelaza. Ponieważ ornament ten występuje tylko na terytorium Wielkopolski i Śląska, przyjmuje się, że okazy nerkowate, puste wewnątrz, rozwinęły się z taśmowatych łużyckich naszyjników. Bransolety analogiczne do naszego okazu stanowią lokalną odmianę tego typu ozdób występujących na terenie Wielkopolski w starszym okresie halsztackim (750-500 lat p.n.e.).

Znalezisko z Mychowa prawdopodobnie również pochodzi z rozproszonego skarbu. Należy sądzić, że stanowi import z Wielkopolski.

Jolanta Gągorowska-Chudobka

NARAMIENNIKI Z TARCZKAMI SPIRALNYMI

Il. 1. Naramienniki z tarczkami spiralnymi, kultura trzciniecka.

Naramienniki z tarczkami spiralnymi

Mękarzowice, pow. Kazimierza Wielka

Znalezione w 1956

W zbiorach od 1956

Wymiary śr. obręczy 13 cm, śr. tarczek 6,5 cm, grub. drutu 1,3 cm

Kultura trzciniecka, 1. poł. III okresu epoki brązu (1250-1200 lat p.n.e.).

MNKi/A/742 i 744

Dwa niemal identyczne naramienniki zostały znalezione w 1956 roku w skarbie zakopanym w naczyniu, które uległo zniszczeniu. Są to naramienniki lewoskrętne o kierunku skręcenia zwojów, licząc od zewnątrz do środka tarczki, przeciwnym do ruchu wskazówek zegara. Tarczki trzyzwojowe. Naramienniki wykonane z grubego brązowego pręta, w obręczy okrągłego, w tarczkach czwo-